

УДК 657.1:004

JEL Classification: M 41, M 49

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-2.94.03>

Конон Багрій, к.е.н., доцент,

<http://orcid.org/0000-0002-3516-9565>

Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,

м. Чернівці

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Анотація

Актуальність. Постановка проблеми. Прогнозувати, що буде в майбутньому, – це досить складна річ в умовах глобальної невизначеності, і це однаково актуально для нових тенденцій бухгалтерського обліку. Роль інформації та інформаційних технологій у соціальному та економічному розвитку країни щороку стає щораз більш важливою. Практика бухгалтерського обліку змінюється у міру виникнення нових технологій, а старі підходи організації процесу ведення бухгалтерського обліку стають неефективними. Багато власників бухгалтерських компаній, які надають послуги аутсорсингу, відчувають вплив автоматизації та високотехнологічних систем на бухгалтерські процеси у своєму бізнесі.

Без сумніву, саме пандемія Covid-19 прискорила процес цифрової трансформації. Ця реальність, з якою стикнувся бухгалтерський світ, виникла раніше, ніж очікувалося. Відновлення бізнесу після останніх років періодичних обмежень, дуже реальна перспектива банкрутства цілих секторів економіки, зростання цін на енергоносії, зниження купівельної спроможності населення, життя з Covid, соціальна криза та повномасштабна війна в Україні з подальшими наслідками для економіки всієї країни – все це призвело до необхідності негайного детального вивчення питань оптимізації та вдосконалення багатьох процесів управління, включаючи бухгалтерський облік.

Мета статті полягає в розкритті основних тенденцій розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової трансформації та оцінки сутності і значущості постійних змін у бухгалтерській професії, що дозволило формувати подальший інтегрований підхід у визначенні компетенцій бухгалтера, який працює в епоху цифрової економіки. **Методологія.** У дослідженні застосовано різноманітні методи наукового й емпіричного характеру, що спрямовано на комплексне вивчення та аналіз проблематики бухгалтерського обліку в умовах швидкої цифрової трансформації. Методи збирання та порівняння інформації дали змогу систематизувати та узагальнити наявні дані стосовно основних тенденцій розвитку бухгалтерського обліку в Україні та світі. Застосування комплексних аналітичних методів, таких як синтез та узагальнення, сприяло глибшому розумінню взаємозв'язків між різними тенденціями цифрової трансформації та їхнього впливу на сферу бухгалтерського обліку і на бухгалтерську професію загалом. Інформаційною основою цієї статті є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, які досліджували питання розвитку бухгалтерського обліку в умовах перманентної цифрової трансформації.

Результати. У статті проаналізовано основні тенденції розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової трансформації, їхній вплив на цю професію. Детально розкриті найбільш актуальні напрями в бухгалтерії, у тому числі віддалена робота, безпека облікових даних, автоматизація рутинних процесів та впровадження штучного інтелекту, зміни у підходах до ціноутворення та підвищення частки онлайн-маркетингу під час пошуку клієнтів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що рекомендації і пропозиції, викладені у дослідженні, спрямовані на обґрунтування основних тенденцій розвитку бухгалтерського обліку в умовах сучасної цифрової трансформації та розкриття їхнього впливу на професію бухгалтера. Майбутнє бухгалтерського обліку в Україні та світі невід’ємно пов’язане зі швидкою цифровою трансформацією, що відбувається в сучасному бізнесі. Тренди цього процесу включають в себе застосування штучного інтелекту, хмарних технологій, блокчейну та аналізу даних. Прогнозується, що ці інновації значно полегшать бухгалтерську роботу, одночасно підвищуючи її точність та ефективність. Однак разом з суттєвими перевагами зростає й кількість кіберзагроз, вимагаючи від українських компаній уваги до кібербезпеки та забезпечення захисту даних.

Перспективи подальших досліджень. Перспективами подальших розвідок у цьому напрямі є комплексне дослідження подолання різносторонніх проблем в умовах цифрової економіки. Зокрема, екологічні, соціальні та управлінські проблеми (ESG) стають ключовими проблемами для глобальних інвесторів, оскільки їхні погляди зосереджені саме на стійкому розвитку, а це відкриває широкі можливості для пошуку способів розширення бізнесу, у тому числі за допомогою цифрових трансформацій.

Ключові слова: бухгалтерський облік, цифрова економіка, хмарні технології, автоматизація, консультування, управління, IT-компетенції.

Кількість джерел: 15; кількість рисунків: 2.

Konon Bagrii, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor,

<http://orcid.org/0000-0002-3516-9565>

Chernivtsi Institute of Trade and Economics of SUTE, Chernivtsi

MAIN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF ACCOUNTING IN THE CONDITIONS OF DIGITAL TRANSFORMATION

Summary

Predicting future developments is challenging in conditions of global uncertainty, and this is equally relevant for new accounting trends. The role of information and information technologies in the social and economic development of the country is becoming more important each year. Accounting practices evolve as new technologies emerge, and traditional approaches to organizing the accounting process become ineffective. Many owners of accounting firms that provide outsourcing services are experiencing the impact of automation and high-tech systems on their accounting processes. No doubt, it was the Covid-19 pandemic that accelerated the process of

digital transformation, bringing these changes to the accounting world sooner than expected. The recovery of business after recent years of periodic restrictions, the very real prospect of bankruptcy in entire sectors of the economy, rising energy prices, declining purchasing power of the population, adapting to Covid-19, social crises and full-scale war in Ukraine with further economic consequences for the entire country - all of these factors have led to an urgent need to optimize and improve many management processes, including accounting.

The article analyzes the main trends in the development of accounting in the conditions of digital transformation and their impact on the accounting profession. The most relevant trends in accounting are examined in detail, including remote work, data security, automation of routine processes, introduction of artificial intelligence, changes in pricing approaches and increased role of online marketing in customers acquisition.

The recommendations and proposals presented in the research are aimed at substantiating the main trends in the development of accounting in the conditions of modern digital transformation and revealing their impact on the accounting profession. The future of accounting in Ukraine and the world is inextricably linked to the rapid digital transformation taking place in modern business. Trends in this process include the use of artificial intelligence, cloud technologies, blockchain and data analysis. It is predicted that these innovations will make accounting work much easier, while increasing its accuracy and efficiency. However, along with significant advantages, the number of cyber threats will also increase, requiring Ukrainian companies to pay attention to cyber security and ensure data protection.

Prospective further research in this direction lies in a comprehensive study of overcoming multifaceted problems in the conditions of the digital economy. In particular, environmental, social and governance (ESG) issues are becoming key issues for global investors, as their views are focused specifically on sustainable development, which opens up ample opportunities to find ways to expand business, including through digital transformations.

Keywords: accounting, digital economy, cloud technologies, automation, consulting, management, IT competencies.

Number of sources – 15, number of drawings – 2.

Постановка проблеми. Прогнозувати, що буде в майбутньому, – це досить складна річ в умовах глобальної невизначеності, і це однаково актуально для нових тенденцій бухгалтерського обліку. Роль інформації та інформаційних технологій у соціальному та економічному розвитку країни щороку стає все більш важливою. Практика бухгалтерського обліку змінюється у міру виникнення нових технологій, а старі підходи організації процесу ведення бухгалтерського обліку стають неефективними. Багато власників бухгалтерських компаній, які надають послуги аутсорсингу, відчують вплив

автоматизації та високотехнологічних систем на бухгалтерські процеси у своєму бізнесі.

Розвиток бухгалтерського обліку в контексті цифровізації пов'язаний з постійним ускладненням теорії та практики бухгалтерського обліку та формуванням показників внутрішньої і зовнішньої фінансової звітності як в Україні, так і за кордоном. Звіт компанії «Sage» [1], однієї з провідних світових компаній у галузі хмарних рішень для управління, показує, що близько 90 % бухгалтерів вважають, що бухгалтерський облік зазнає культурного зсуву, який більше схиляється від людини до технологій. Цей культурний зсув пояснюється багатьма факторами, включаючи зміну поколінь та щораз нових вимог клієнтів.

У сучасному світі, де панує повна невизначеність, настав час бухгалтерів позиціонувати себе представниками дуже важливої професії в цей перехідний період, і тому важливо зрозуміти напрям розвитку бухгалтерського обліку та основні його тенденції в умовах цифрової трансформації [2].

Без сумніву, саме пандемія Covid-19 прискорила процес цифрової трансформації. Ця реальність, з якою зустрівся бухгалтерський світ, виникла раніше, ніж очікувалося. Відновлення бізнесу після останніх років періодичних обмежень, дуже реальна перспектива банкрутства цілих секторів економіки, зростання цін на енергоносії, зниження купівельної спроможності населення, життя з Covid, соціальна криза та повномасштабна війна в Україні з подальшими наслідками для економіки всієї країни – все це призвело до необхідності негайного детального вивчення питань оптимізації та вдосконалення багатьох процесів управління, включаючи бухгалтерський облік.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Вагомий внесок у вивчення теоретичних і прикладних засад розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки зробили такі науковці, як І. Татомір, Л. Квасній, Ю. Шилзик [3], К. Багрій [4], О. Єршова, В. Одноволик [5], І. Кравченко [6], О. Крочак, О. Левченко [7], П. Пуцентейло, А. Довбуш [8], І. Тарлопов [9],

Т. Шматковська, Н. Мостовенко [10], М. Яструбський [11] та інші. Необхідно підкреслити, що переважна більшість науковців розкриває вплив сучасної діджиталізації на розвиток бухгалтерського обліку і його значну зміну за останнє десятиліття.

Так, у роботі О. Л. Єршової та В. І. Одноволика особлива увага відведена аналізу сучасного ринку програмного забезпечення бухгалтерського обліку та звітності для малого і середнього бізнесу в Україні в умовах цифрової економіки. В процесі дослідження автори виділяють низку комп'ютерних програм і сервісів, а також тенденції ринку відповідних програмних продуктів. Окреслюють три групи відповідного програмного забезпечення українського виробництва, які присутні на вітчизняному ринку [5].

Окремо варто виділити дослідження І. Кравченко, у якому розкриваються перспективи комплексного впровадження цифрових технологій в аналітичну діяльність, бухгалтерський облік, аудит та статистику відповідно до зміни економічної парадигми в умовах сучасного техноглобалізму [6].

Досить цікаві та ґрунтовні пропозиції у своєму дослідженні розкрили такі вчені: О. І. Крочак, К. Л. Багрій та О. Ф. Левченко, які довели, що діджиталізація бухгалтерського обліку та його інтеграція в інформаційну систему компанії стає не лише необхідністю, але й стратегічним кроком у сучасному бізнесі. Дослідники висвітлили ключові аспекти, такі як автоматизація, розширення застосування хмарних технологій, блокчейну та штучного інтелекту (ШІ), а також вплив на міжнародну інтеграцію та стандартизацію бухгалтерського обліку [7].

Значна кількість науковців сходяться на думці, що у найближчому майбутньому саме хмарні технології та штучний інтелект (ШІ) найбільше вплинуть на організацію ведення бухгалтерського обліку та на його оперативність і швидкість одержання результатів [3-4; 6-7; 11].

Досить ґрунтовним є дослідження П. Р. Пуцентейла і В. О. Довбуша [8], які проводять аналіз наукових підходів до трактування особливостей розвитку цифрових технологій сучасного обліку в умовах цифрової економіки. А також

підкреслюють, що розвиток цифрової економіки як в нашій країні, так і в світі йде величезними темпами, поширюючи свій вплив на всі сфери діяльності, в тому числі і на облікові процеси.

Вчені Т. Шматковська, Н. Мостовенко [10] у своїй праці обґрунтовують сучасні особливості формування системи стратегічного управлінського обліку в умовах формування глобальної цифрової економіки та визначають, що система стратегічного управління підприємствами в умовах інтенсифікації технічного та технологічного розвитку й високої інтеграції сучасних інформаційних технологій з бізнес-процесами підприємств формують нові специфічні принципи стратегічного планування та управління суб'єктами господарювання, котрі засновані на засадах цифрових програмних рішень. Водночас І. А. Тарлопов у своєму дослідженні [9] доводить, що розвиток комп'ютерно-комунікаційних технологій призвів до зниження потреби у формалізації інформаційних потоків у системі обліку. Він проаналізував функції нейромереж в умовах комп'ютеризації обліку та управління і побудував класифікацію навчальних інформаційних джерел для автоматизації обліку з використанням нейронних мереж залежно від виду: внутрішня, зовнішня, облікова.

Цікавим є дослідження М. Я. Яструбського [11], який аналізує наявний стан бухгалтерського обліку в умовах використання ІТ-технологій, окреслює особливості і перспективи розвитку облікової сфери в умовах цифрової економіки та обґрунтовує доцільність розроблення нової цифрової облікової парадигми.

У той же час, І. Татомір, Л. Квасній, Ю. Шилзик та ін. у своїй колективній монографії [3] доводять, що інтенсивний розвиток цифрової економіки закономірно спричиняє організаційні зміни в побудові облікової системи. Закономірними стають процеси використання в цій інформаційній системі цифрових ресурсів, а сучасні технології спричиняють значні зміни в побудові загальної інформаційної

системи підприємства, що, у свою чергу, викликає потребу ефективної організації відповідної облікової практики.

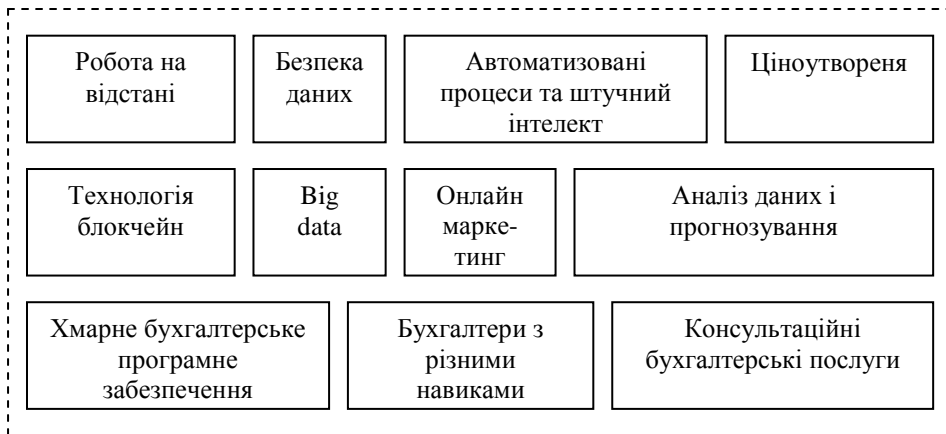
Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У той же час, незважаючи на вагомий внесок науковців у дослідження щодо теоретичних і прикладних засад розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки, залишаються невирішеними та потребують подальших досліджень питання перспектив змін у професії бухгалтера в умовах цифрової трансформації, зокрема розкриття основних тенденцій розвитку бухгалтерського обліку та їхній вплив на професію бухгалтера.

Виходячи з вищесказаного, **метою** дослідження є розкриття основних тенденцій розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової трансформації та оцінка сутності та значущості постійних змін у професії бухгалтера, що дозволило формувати подальший інтегрований підхід у визначенні компетенцій бухгалтера, який працює в епоху цифрової економіки.

Виклад основного матеріалу. Оскільки технологічні інновації тривають, здається, що ми стрибнули на десять років в майбутнє за лічені місяці. Необхідно зрозуміти, як бухгалтери можуть допомогти зміцнити фінансовий стан економічного суб'єкта і, у свою чергу, допомогти своєму бізнесу прокласти шлях до більш вигідного та довгострокового майбутнього. Загалом йдеться про ефективну реалізацію нових технологій, зосередження уваги на виборі персоналу та створення команди майбутнього.

На рис. 1 згруповані одинадцять основних тенденцій бухгалтерського обліку, на які варто звернути увагу.

1. *Віддалена робота.* Традиційна робоча сила змінюється. Сучасні технології створили можливість, коли багато співробітників більше не пов'язані з фізичною присутністю в офісі, а підприємства користуються цим. Сфера бухгалтерського обліку не є винятком, і це одна з професій, в якій це простіше зробити, ніж в інших.

*Рис. 1. Майбутнє бухгалтерського обліку:
11 основних тенденцій**

*Джерело: розроблено автором самостійно.

Щораз більше бухгалтерів працюють віддалено через впровадження хмарного програмного забезпечення, що дозволяє працівникам виконувати завдання, не знаходячись в одній будівлі. І ця тенденція, ймовірно, залишиться.

Віддалена робота має багато переваг, включаючи зручність для працівника та зменшення накладних витрат. Для того, щоб віддалена робота була успішною, важливо мати правильні технологічні рішення, такі як інструменти віртуальної комунікації, хмарне програмне забезпечення для бухгалтерського обліку, а також безпечне онлайн-зберігання даних та їх обмін.

Служби бухгалтерського обліку, які хочуть залишатися конкурентоспроможними, повинні враховувати можливість введення політики віддаленої роботи. Зрозуміло, що не існує єдиного універсального засобу щодо задоволення уподобань працівників під час роботи в цьому режимі. Кожен член команди має індивідуальні уподобання для продуктивної роботи. В той час як традиційні бухгалтерські служби зазвичай працюють з особистою присутністю працівників, сучасним фірмам доцільно надати працівникам гнучке робоче середовище з можливістю віддаленої роботи для збереження талантів. І за підтримки правильних технологій та інструментів це можливо.

2. *Безпека даних.* Оскільки щораз більше даних передається в електронній формі між аутсорсинговими бухгалтерськими фірмами та їхніми клієнтами, між бухгалтерськими службами компаній та їхніми контрагентами, хакери також активують свої атаки. Ці фірми та їхні служби повинні захищати себе від кіберзагроз та інших проблем, пов'язаних із безпекою даних, зокрема пропонувати своїм працівникам адекватне навчання з кібербезпеки.

Хмарне програмне забезпечення – це економічне, всебічне рішення для безпечного зберігання даних в Інтернеті, яке полегшує доступ бухгалтерів до роботи, коли вони перебувають у дорозі або вдома.

Бухгалтерські фірми та служби також повинні вводити системи з вимогами двофакторної автентифікації, щоб лише уповноважені користувачі могли отримати доступ до конфіденційних даних. З таким рівнем конфіденційності фінансових даних, якими обмінюються бухгалтери та клієнти, навіть незначне порушення безпеки може призвести до крадіжки персональних даних. Зосередження уваги безпеки даних допоможе зменшити вплив ризику, захищаючи найцінніші активи організацій – фінансову інформацію своїх клієнтів.

3. *Консультаційні бухгалтерські послуги.* Бухгалтерські фірми та служби, які хочуть залишатися конкурентоспроможними, повинні виходити за рамки традиційних бухгалтерських послуг та податкових послуг, пропонувати та розширювати консалтингові послуги. Останні включають надання рекомендацій щодо того, як бізнес може використовувати нові технології для підвищення ефективності або рішень для інших сфер, таких як управління програмним забезпеченням або людські ресурси.

4. *Автоматизовані процеси та штучний інтелект.* Бухгалтерські фірми та служби, які хочуть залишатися конкурентоспроможними, повинні максимально автоматизувати свої процеси, щоб заощадити час та гроші. Автоматизація бухгалтерського обліку, звичайно, є необхідністю для підприємств, незалежно від масштабу їхньої діяльності [4, с. 77].

Штучний інтелект (AI) – один з ключових напрямів автоматизації, який розроблений для зміни характеру бухгалтерських операцій, підвищення ефективності, зменшення кількості помилок та оптимізації робочих процесів, а також для того, щоб допомогти професіоналам приймати бізнес-рішення на основі інформації, побудованої на даних бухгалтерського обліку. Попит на бухгалтерське програмне забезпечення на основі штучного інтелекту зросло через різке збільшення цифрових платежів в сучасних перманентних умовах.

Обробка платежів все ще займає багато часу і проводиться вручну, тому легко помилитися. Але з появою інструментів автоматизації на ринку для здійснення платежів, оперативні дані дозволяють компаніям мати більш точне уявлення про розгляд дебіторської заборгованості та рахунків, що підлягають сплаті в режимі реального часу. Зі збільшенням автоматизації процесу бухгалтерського обліку у відділі бухгалтерського обліку буде більше часу для зосередження уваги на таких речах.

Згідно з дослідженням, проведеним компанією «Sage», очікується, що 58 % фахівців з бухгалтерського обліку автоматизують завдання з використанням рішень штучного інтелекту протягом наступних трьох років [1]. Фактичні цілі автоматизації фінансового обліку та податкового обліку наведені на рис. 2.

Автоматизація може бути досягнута за допомогою програмного забезпечення, такого як роботизована автоматизація процесів (RPA), яка використовує роботів із штучним інтелектом для швидкого та точного виконання повторюваних звичайних завдань. Вони навіть можуть відігравати особливу роль в аналізі документів та підготовці звітів. Це не тільки заощадить час і гроші компанії, але й вивільнить час працівників, щоб вони могли зосередитись на більш важливих видах діяльності.

Автоматизація бухгалтерських процесів значно зменшить кількість помилок та навантаження, що дозволяє бухгалтерам брати на себе більше консультаційних функцій. Ця тенденція

збільшить попит на аудиторів для перевірки фінансових інвестицій та аналізу точності даних наданої інформації.

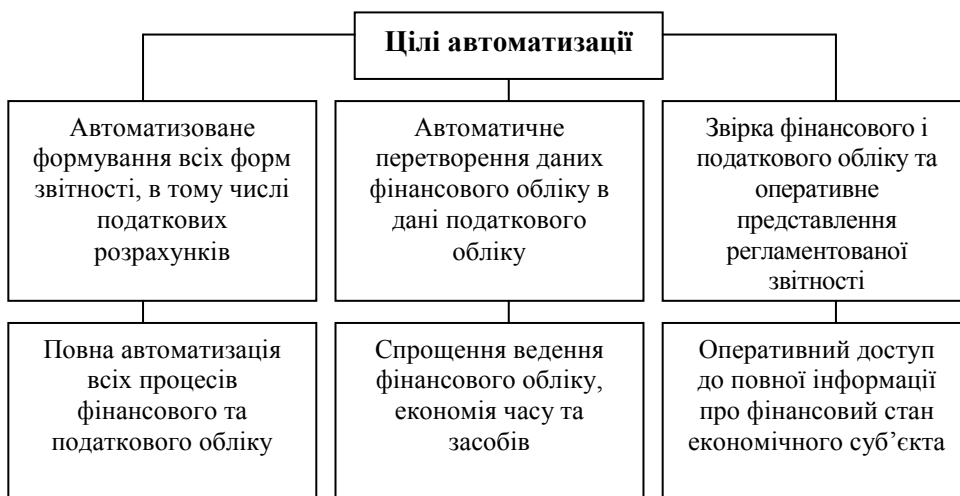

Рис. 2. Цілі автоматизації фінансового та податкового обліку

*Джерело: розроблено автором самостійно.

У міру того, як штучний інтелект продовжує розвиватися, роль бухгалтерів у компаніях також зростає. Штучний інтелект вже використовується в декількох галузях для автоматизації завдань, що виконуються вручну. Бухгалтерські фірми та служби повинні почати готуватися до дня, коли штучний інтелект зможе виконувати більш складні функції, якими зараз займаються люди: визначення шахрайських транзакцій, складання фінансових звітів або менеджмент відносин з клієнтами.

Деякі з процесів, які автоматизуються, включають робочі процеси затвердження документів, стягнення банківських рахунків, бухгалтерські проведення, внутрішньогрупову консолідацію, визнання доходу, облік оренди та амортизацію.

5. *Ціноутворення.* Ця тенденція більше пов'язана з аутсорсингом. Бухгалтерські фірми повинні розуміти вплив ціноутворення, якщо вони зацікавлені у майбутньому розвитку. Бухгалтерський облік – це насамперед сектор послуг, і клієнти шукають бухгалтерів, які можуть запропонувати те, що їм справді потрібно, а не просто продавати послуги за будь-якою ціною.

Надання віддалених послуг дозволить зменшити кількість бухгалтерів, які виконують роботу без попереднього обговорення ціни. Також це збільшить кількість автоматизованих процесів та зменшить час, який зараз витрачається на введення даних вручну в електронних таблицях. Бухгалтерські фірми повинні враховувати реалізацію чіткої політики видачі рахунків, таких як фіксована плата або конструктивні тарифи, щоб уникнути плутанини при попередніх витратах.

Ціноутворення, що базується на основі базової ставки, забезпечує як власникам бізнесу, так і клієнтам впевненість в цінах і запобігає сюрпризам. Крім того, це змушує бухгалтерів бути ефективними у своїй роботі, щоб отримувати більше прибутку. Сучасні технології та автоматизація можуть значно підвищити ефективність бухгалтерської роботи.

6. *Технологія блокчейна.* У технічному розумінні блокчейн – це децентралізована технологія транзакційної бази даних, яка полегшує перевірені, стійкі до втручання транзакції, узгоджені у великій кількості мереж [12]. Вся інформація такої мережі організовується у вигляді послідовних, сформованих поетапно блоків, які неможливо змінити без згоди усіх учасників (вузлів). У функціональному розумінні блокчейн – це засіб, що надає користувачам впевненість у тому, що електронна інформація (наприклад, сертифікат) не була підроблена [13]. При чому під час перевірки не використовується центральний орган чи інший головний регулятор, мережа є самоорганізованою і працює на консенсусі (згоді) всіх учасників. Таким чином блокчейн дає дві потужні переваги учасникам мережі:

- криптографічний, колективний і незалежний захист від ретроспективних маніпуляцій з мережею та її інформацією;
- залучення кожного учасника мережі до її управління і підтримки, шляхом заохочення узгодженості бази даних наявних у кожного користувача під час перевірки нових транзакцій (змін інформації мережі) [14, с. 304].

Бухгалтерські фірми і служби повинні приділяти увагу можливим наслідкам впровадження цієї нової технології, оскільки вона потенційно може призвести до революції у бізнесі.

Згідно з прогнозами аналітичного ресурсу «statista.com», до кінця 2024 року компанія в США витратить близько 1,1 мільярда доларів на технологію блокчейн [2].

Блокчейн враховує та зберігає активи, зобов'язання, операції та забезпечує оцінки грошових потоків, узгодження рахунків. Для бухгалтерів важливо зрозуміти технологію блокчейна та те, як це вплине на розвиток галузі.

Блокчейн вже змінює бухгалтерський сектор, зменшуючи витрати на затвердження та підтримку бухгалтерських реєстрів. Він також забезпечує необхідну точність стосовно прав власності та активів. Бухгалтери можуть краще зрозуміти зобов'язання своєї компанії та доступні ресурси. Деякі можливі програми включають автоматичні рахунки, платежі та журнали контролю. Блокчейн може допомогти зменшити потребу в сторонніх посередниках, таких як банки та аудитори, заощаджуючи час та гроші організацій.

7. *Big data*. Оскільки дані стають щораз більш складними, потреба у бухгалтерях, які можуть ефективно ними керувати та аналізувати, також зростатиме. Бухгалтерські фірми повинні розглянути можливість найму людей з аналітичним підходом та досвідом в аналізі даних, щоб допомогти їм зрозуміти всю інформацію, доступну під їх рукою.

Big data – це термін, що використовується для опису великої кількості даних, які організації збирають з різних джерел. Бухгалтерські фірми повинні знайти способи зберігати ці дані, витягнути з них головне і перетворити їх на практичні знання, щоб залишатися конкурентоспроможними.

Використання аналітики великих даних може допомогти визначити майбутні тенденції та кореляції, які в іншому випадку були б не враховані. Бухгалтерські фірми та служби, які можуть використовувати можливості великих даних, представлять своїм клієнтам більш цінну інформацію та рекомендації. Аналізуючи масові набори даних, бухгалтери можуть аналізувати рівень ризику, щоб передбачити майбутні наслідки для фінансування організації та миттєво складати плани. Бізнес-моделі є найбільш задіяними при аналізі великих даних.

8. *Онлайн-маркетинг.* Оскільки все більше людей знаходяться в мережі, аутсорсинговим бухгалтерським фірмам необхідно знайти шляхи просувати себе в епоху цифрових технологій.

Один із способів зробити це – створити сильну присутність на платформах соціальних мереж, які є потужним маркетинговим інструментом. Бухгалтерські фірми можуть використовувати соціальні мережі для обміну цінним контентом зі своєю аудиторією, взаємодіяти з клієнтами та будувати стосунки. Також важливо мати добре розвинений вебсайт, який відображає бренд та демонструє послуги бухгалтерських фірм.

Ще одним ефективним способом залучення потенційних клієнтів є електронний маркетинг. Ви можете створити список електронних адрес контактів, зацікавлених у тому, що ви пропонуєте, та надсилати їм регулярні оновлення про свою компанію, майбутні події чи нові послуги. Це головний спосіб для бухгалтерів розширити свою контактну мережу, встановити стосунки та продемонструвати свій досвід.

Існує кілька дієвих напрямів у цифровому маркетингу: стратегія, створення контенту, дизайн, технологія, тому варто використовувати маркетингове агентство, яке спеціалізується на бухгалтерських фірмах.

9. *Аналіз даних та прогнозування.* Окрім big data, бухгалтерам також необхідно використовувати передові методи аналітики та прогнозування. Попит на фахівців з аналізу даних у бухгалтерській галузі незабаром різко збільшиться.

Десять років тому бухгалтерський облік повторював звичайну обробку даних, що складало 75 % всіх бухгалтерських операцій, а близько 25 % – це консультації та пропозиції управлінських рішень. Ці цифри зараз змінилися, оскільки більшість підприємств автоматизують процеси та системи і звертаються до своєї фінансової служби для більш глибокого аналізу облікових даних та встановлення прогнозів [2]. Аналітика даних допомагає визначити неефективність операцій і як краще управляти ризиками. Щораз більше і більше компаній будуть інвестувати в аналіз даних і прогнозування, щоб приймати ефективні рішення, які базуються на аналізі даних.

Бухгалтерські фірми можуть аналізувати статистичні дані щодо ефективності своїх клієнтів з метою створення прогнозів на майбутнє. Прогнози дозволяють компаніям планувати, щоб вони могли приймати більш ефективні рішення, коли настає час втілювати важливі бізнес-рішення.

Бухгалтерські фірми повинні серйозно подумати про інвестування в своїх співробітників, з метою отримання ними знань, що допоможуть їм здійснювати ефективні стратегії, які використовуються лідерами галузі, та набути практичний досвід роботи з різними інструментами, які зазвичай використовуються в провідних бухгалтерських фірмах, включаючи SQL, Excel та Python. Зараз бухгалтери виграють від наявності унікальних навичок аналізу даних чи досвіду в галузі big data.

10. *Хмарне бухгалтерське програмне забезпечення.* Щораз більше і більше підприємств переходять в хмару, і бухгалтерські компанії та служби повторюють це для задоволення своїх потреб. Хмарні системи бухгалтерського обліку дозволяють отримати доступ до даних з будь-якого пристрою з підключенням до Інтернету [15, с. 91]. Це чудовий варіант для фірм з кількома офісами або працівниками, які працюють віддалено. Хмарні рішення також спрощують обмін файлами та спільну роботу з іншими контрагентами. Це дозволяє всім бухгалтерам у команді мати миттєвий доступ до своїх бухгалтерських даних та заощаджувати дорогоцінний час.

11. *Бухгалтери з різними навичками.* Для того, щоб не відставати від сучасних тенденцій, фірми шукають бухгалтерів з різноманітними навичками. Бухгалтерський облік більше не обмежується лише підготовкою фінансових звітів та податкової декларації, оскільки щораз більше транзакційних операцій стають автоматичними.

Наразі, як ніколи важливо, щоб фінансові служби позиціонували себе як генератори прибутку, а не як центри заощадження коштів. Вимоги сучасного ділового клімату змушують суб'єктів ділового економічного ринку до оптимізації своїх витрат. Навіть найважливіші операційні групи,

зосереджені на витратах, тепер повинні бути дуже корисними для отримання прибутку в майбутньому. Автоматизація трудоемних завдань сприяє оптимізації бухгалтерського персоналу, з одночасним зосередженням на важливій стратегічній роботі.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, щоб досягти успіху, бухгалтери повинні використовувати сучасні технології, розуміти та вміти аналізувати дані й ефективно спілкуватися з клієнтами. Вони також повинні добре розбиратись у бізнес-концепціях, щоб надати цінну інформацію своїм клієнтам.

Оскільки світ стає щораз більш складним, підприємствам знадобиться більше спеціалізованих послуг від своїх бухгалтерів, а це означає, що бухгалтери повинні постійно оновлювати свій набір навичок, щоб залишатися на крок попереду.

Якщо і є щось, що показали нам найближчі два роки, так це те, що і фінансові послуги, і керівництво компанії повинні планувати свою діяльність, щоб забезпечити довіру до майбутнього свого бізнесу. Фінансові служби мають хороші можливості для консультування та розуміння того, що зараз необхідне для забезпечення виживання в майбутньому.

Керівництво вимагає чіткого уявлення про грошові потоки, резерви, інвестиції, майбутні можливості та плани розширення. Через високий ступінь автоматизації бухгалтерського обліку фінансові служби зможуть забезпечити більшу видимість інформації одним натисканням кнопки та перейти до більш корисних завдань, наприклад, як вийти на новий ринок або подати нову пропозицію стратегічного розвитку.

Перспективами подальших розвідок у цьому напрямі є комплексне дослідження подолання різносторонніх проблем в умовах цифрової економіки. Зокрема, екологічні, соціальні та управлінські проблеми (ESG) стають ключовими проблемами для глобальних інвесторів, оскільки їхні погляди зосереджені саме на стійкому розвитку, а це відкриває широкі можливості

для пошуку способів розширення бізнесу, зокрема за допомогою цифрових трансформацій.

Отже, сучасний розвиток цифрової економіки супроводжується збільшенням ролі інформаційних технологій, розвитку в галузі штучного інтелекту, структурних змін у більшості економічних процесів. У міру того як ми долаємо «туман невизначеності», стає щораз чіткішим те, як інтелектуальні системи можуть сприяти більш ефективним рішенням у бізнесі та як бухгалтери можуть використовувати їх у своїх інтересах.

Список використаних джерел:

1. Sage research. URL: <https://www.sage.com/en-gb/news/press-releases/2019/05/sage-research-revealsaccountants-beliefs-of-cultural-shift-in-accountancyprofession/> (дата звернення: 25.03.2024).
2. Projected spending on blockchain in 2022, by region. URL: <https://www.statista.com/statistics/1013241/projected-spending-on-blockchain-by-region/> (дата звернення: 27.03.2024).
3. Global Digital Trends and Their Impact on National Economic Progress : monograph. Edited by Irina Tatomyr, Liubov Kvasnii, Yurii Shulzhyk, Konon Bagrii and other. Praha: OKTAN PRINT, 2024, 418 p. DOI: 10.46489/gdtatione-05-24-27
4. Багрій К. Л. Важливість автоматизації обліку фінансових результатів у сучасних умовах господарювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2013. № 2. С. 76-79. URL: <https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/531/525>
5. Єршова О. Л., Одноволик В. І. Комп'ютерні технології обліку та звітності для малого і середнього бізнесу в Україні: перспективи застосування в умовах цифрової економіки. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2019. № 3. С. 131-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhastat_2019_3_14
6. Кравченко І. Перспективи впровадження інструментів цифрової економіки в систему статистичного аналізу, бухгалтерського обліку та аудиту. *Облік і фінанси*. 2022. № 3. С. 12-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2022_3_4
7. Крочак О. І., Багрій К. Л., Левченко О. Ф. Майбутнє бухгалтерського обліку України: тренди та прогнози в умовах швидкої цифрової трансформації. *Щомісячний інформаційно-аналітичний журнал «Економіка. Фінанси. Право»*. 2024. № 3. С. 73-79. DOI: 10.37634/efr.2024.3.15
8. Пуцентейло П. Р., Довбуш А. В. Основні вектори розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. *Інноваційна економіка*. 2021. № 3-4. С. 140-151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2021_3-4_21
9. Тарлопов І. О. Організація бухгалтерського обліку на підприємствах в умовах цифрової економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 17-18. С. 24-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2020_17-18_6
10. Шматковська Т. Мостовенко Н. Тенденції формування системи стратегічного управлінського обліку в умовах цифрової економіки. *Економічний форум*. 2022. № 3. С. 132-137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2022_3_19

11. Яструбський М. Я. Теорія і практика бухгалтерського обліку в період цифрової економіки. *Сучасні питання економіки і права*. 2020. Вип. 1. С. 187-193. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sper_2020_1_23
12. Glaser F. (2017). Pervasive Decentralisation of Digital Infrastructures: A Framework for Blockchain Enabled System and Use Case Analysis, Proceedings of the 50th Hawaii International Conference on System Sciences, Frankfurt. URL: <https://scholarspace.manoa.hawaii.edu/server/api/core/bitstreams/40f21ff5-63a3-43ec-b053-4040c57a9c1c/content>
13. Sakız, B., & Gencer, A.H. Blockchain Technology and its Impact on the Global Economy. *International Conference on Eurasian Economies*. 2019. URL: <https://www.avekon.org/papers/2258.pdf>
14. Королук Ю., Вдовичен А. Перспективи блокчейн-трансформації економіки України // Фінансово-економічні, соціальні та правові аспекти розвитку регіонів: загрози та виклики : матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції, м. Чернівці, 24 травня 2024 р. Чернівці : Технодрук, 2024. С. 304-307. ISBN 978-617-8034-47-4
15. Багрій К. Л. Розвиток бухгалтерського обліку в хмарних сервісах // Фінансово-економічні, соціальні та правові аспекти розвитку регіонів: загрози та виклики : матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції, м. Чернівці, 24 травня 2024 р. Чернівці : Технодрук, 2024. С. 90-93. ISBN 978-617-8034-47-4

References:

1. Sage research. URL: <https://www.sage.com/en-gb/news/press-releases/2019/05/sage-research-revealsaccountants-beliefs-of-cultural-shift-in-accountancyprofession/> (Accessed 25 March, 2024).
2. Projected spending on blockchain in 2022, by region. URL: <https://www.statista.com/statistics/1013241/projected-spending-on-blockchain-by-region/> (Accessed 27 March, 2024).
3. Tatomyr, I., Kvasnii, L., Shulzhyk, Y., Bagrii K. & other (2024). Global Digital Trends and Their Impact on National Economic Progress. OKTAN PRINT, Praha, 418 p. DOI: 10.46489/gdtatione-05-24-27.
4. Bagriy, K.L. (2013). The importance of automation in the shape of financial results in the current minds of government. *Naukovyj visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Seriya «Ekonomiczni nauky» [Scientific Bulletin of the Kherson State University. Series "Economic Sciences"]*, vol. 2, pp. 76-79. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/531/525> (in Ukr.).
5. Ershova, O.L., Odnovolik, V.I. (2019). Computer technology and importance for small and medium-sized businesses in Ukraine: prospects for digital economy in the minds. *Naukovyj visnyk Natsional'noi akademii statystyky, obliku ta audytu [Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, area and audit]*, vol. 3, pp. 131-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhasat_2019_3_14 (in Ukr.).
6. Kravchenko, I. (2022). Prospects for the introduction of digital economy tools into the system of statistical analysis, accounting and audit. *Oblik i finansy [Cloud and Finance]*, vol. 3, pp. 12-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2022_3_4 (in Ukr.).
7. Krochak, O.I., Bagrii, K.L., Levchenko, O.F. (2024). The future of the accounting industry in Ukraine: trends and forecasts in the minds of the rapid digital transformation. *Schomisiachnyj informatsijno-analitychnyj zhurnal «Ekonomika. Finansy. Pravo» [Millennial information and analytical magazine "Economics. Finance. Law"]*, vol. 3, pp. 73-79. DOI: 10.37634/efp.2024.3.15 (in Ukr.).

8. Putsenteilo, P.R., Dovbush, A.V. (2021). Main vectors for the development of accounting in the minds of the digital economy. *Innovatsijna ekonomika [Innovative Economics]*, vol. 3-4, pp. 140-151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2021_3-4_21 (in Ukr.).
9. Tarlopov, I.O. (2020). Organization of accounting at enterprises in the minds of the digital economy. *Investytsii: praktyka ta dosvid [Investments: practice and evidence]*, vol. 17-18, pp. 24-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2020_17-18_6 (in Ukr.).
10. Shmatkovska, T., Mostovenko, N. (2022). Trends in the formation of a strategic management system in the minds of the digital economy. *Ekonomichnyj forum [Economic Forum]*, vol. 3, pp. 132-137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2022_3_19 (in Ukr.).
11. Yastrubsky, M.Ya. (2020). Theory and practice of accounting in the period of digital economy. *Suchasni pytannia ekonomiky i prava [Current nutritional economics and law]*, vol. 1, pp. 187-193. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spes_2020_1_23 (in Ukr.).
12. Glaser, F. (2017). Pervasive Decentralisation of Digital Infrastructures: A Framework for Blockchain Enabled System and Use Case Analysis. Proceedings of the 50th Hawaii International Conference on System Sciences, Frankfurt. URL: <https://scholarspace.manoa.hawaii.edu/server/api/core/bitstreams/40f21ff5-63a3-43ec-b053-4040c57a9c1c/content>.
13. Sakız, B., & Gencer, A.H. (2019). Blockchain Technology and its Impact on the Global Economy. International Conference on Eurasian Economies 2019. URL: <https://www.avekon.org/papers/2258.pdf>.
14. Korolyuk, Yu., Vdovichen, A. (2024). Prospects for the blockchain transformation of the Ukrainian economy. *Finansovo-ekonomichni, sotsial'ni ta pravovi aspekty rozvytku rehioniv: zahrozy ta vyklyky : materialy Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii. [Financial, economic, social and legal aspects of regional development: threats and discussions: materials of the International Scientific and Practical Conference]*, Chernivtsi, 24 May, 2024, pp. 304-307. ISBN 978-617-8034-47-4 (in Ukr.).
15. Bagrii, K.L. (2024). Development of accounting in the dark services. *Finansovo-ekonomichni, sotsial'ni ta pravovi aspekty rozvytku rehioniv: zahrozy ta vyklyky : materialy Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii. [Financial, economic, social and legal aspects of regional development: threats and discussions: materials of the International Scientific and Practical Conference]*, Chernivtsi, 24 May, 2024, pp. 90-93. ISBN 978-617-8034-47-4 (in Ukr.).